

Seznam použité a doporučené literatury

- Aamlid, T. S. (1999): Organic seed production of timothy (*Phleum pratense*) in mixed crops with clovers (*Trifolium spp.*). In: Proceedings from the 4th International Herbage Seed Conference Perugia, Italy: 28-32.
- Alverman, G. (1988): Ackerdistel. Ekorung, Beratungsordner, (7).
- Aubert, C. (1977): Organischer Landbau, Ulmer Stuttgart, 247 pp.
- Azeez, G. (2000): The biodiversity Benefits of Organic Farming, Soil Association UK
- Balzer-Graf, U. (1997): Qualität – ein Er-Lebnis! Wetzikon.
- Barták, R. J. (1990): Návrh rámcové směrnice alternativního zemědělství. Agroinform, Třebíč, 26 pp.
- Begon, M., Harper, J. L., Townsend, C. R. (1997): Ekologie: jedinci, populace, společenstva. VUP Olomouc, 949 pp.
- Berner, A. (1994): Ošetřování a využití hnoje. In: Ekologické zemědělství. MZe ČR, Praha, 47 pp.
- Blažek, J. a kol. (1998): Ovocnictví. Květ.– Český zahrádkářský svaz.
- Blažková, D. (1989): Louky – jejich ohrožení a problémy ochrany. Památka přírody Praha 14/2: 99 – 103.
- Boelt, B., Deleuran, L. C., Gislum, R. (2002): Organic forage seed production in Denmark. IHSG Newsletter, no. 34: 3-4.
- Böhringer, M., Jörg, G. (1996): Ochrana rostlin. Blesk, Ostrava.
- Brady, N. C., Weil, R.R. (2002): The nature and properties of soils. Prentice Hall, Upper Saddle River, New Persey, 960 pp.
- Brázda, J.: Představení programu KEZ o. p. s.: osvědčování produktů a výrobků pro ekologické zemědělství.
- Buchgraber, K., Deutsch, A., Gindl, G. (1994): Zeitgemässe Grünlandbewirtschaftung. Leopold Stocker Verlag, Gratz, 194 pp.
- Cagaš, B., Macháč, J., Šrámek, P., Folta, J., Tvrz, V. (1989): Semenářství trav. SEVT Praha, 152 pp.
- Carda, P. (1993): Regulace plevelů v ekologickém zemědělství. Seminární práce, ČZU Praha.
- Carter, F. (2000): Škola Malého stromu. Kalich Praha, 158 pp.
- Clayton, J. L. (1979): Nutrient supply to soil by rock weathering. In. Proc. Impact of Intensive Harvesting on Forest Nutrient Cycling, State Univ. of New York, Syracuse New York: 75 – 96.
- Colditz, G. (1999): Škůdci na zahradě. Knižní klub a Balios, Praha.
- Cox, G. W., Atkins, M. D. (1979): Agricultural ecology. W. H. Freeman and Company San Francisco, 721 pp.
- Černík, V., Boček, O., Večeře, L. (1969): Hrušky. Malá pomologie 2. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.
- Čvančara, F. (1962): Zemědělská výroba v číslech, díl první. SZN Praha, 1170 pp.
- Demo, M., Bielek, P. a kol. (2000): Regulačné technológie v produkčnom procese poľnohospodárskych plodín. SPU Nitra a VÚPOP Bratislava, 648 pp.
- Dietel, W. (1980): Die Pflanzenbestände der Dauerwiesen bei intensiver Nutzung. Mitt. f. der Schweiz. Landw., 28: 101 - 113.
- Dlouhý, J. (1981): Alternativa odlingsformer – vaxtprodukters kvalitet vid konventionell och biodynamisk odling. Sveriges Lantbruksuniversitet, 143 pp. + přílohy
- Dlouhý, J., Šarapatka, B. (2003): Influence of the contemporary industrial agriculture on consumer health. Scientia Agriculturae Bohemica 33: 156–160.
- Dostálek, P., Hradil, R. (1998): Biologicko-dynamické preparáty. PRO-BIO Šumperk, 72 pp.
- Dostálek, P. (1996): Biologie a potírání plevelů v ekologickém zemědělství – pcháč oset. Bionoviny 4, Praha.
- Dostálek, P. (1997): Malé kapitoly o velkých plevelech – pcháč oset. Bionoviny 5, (3): 22, Praha.
- Dostálek, P. (2001): Pěstujeme si vlastní semínka. Gengel o. p. s., Veselka, 124 pp.
- Duchoň, F. (1948): Výživa a hnojení kulturních rostlin zemědělských. ČSAZ Praha, 779 pp.
- Dvořák, A., Vondráček, J. (1969): Jablka. Malá pomologie 1. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.
- Frame, J. (1994): Improved grassland management. Farming Press Books, Ipswich, 351 pp.

- Gliessman, S. R. (1998): Agroecology: Ecological processes in sustainable agriculture. Ann Arbor Press, Chelsea, 357 pp.
- Haeni, F. a kol. (1993): Obrazový atlas chorob a škůdců polních plodin. Scientia Praha, 335 pp.
- Heilmann, H. a kol. (1990): Ökologischer Feldgemüsebau. SÖL, Bad Dürkheim.
- Hluchý, M. (1994): Prostředky biologické a biotechnické ochrany rostlin. MZe ČR, Praha.
- Hluchý, M., Ackermann, P., Zacharda, M., Bagar, M., Jetmarová, E., Vaněk, G. (1997): Obrazový atlas chorob a škůdců ovocných dřevin a révy vinné. Ochrana ovocných dřevin a révy vinné v integrované produkci. Biocont Laboratory s. r. o., Brno. 428 pp.
- Hluchý, M., Zacharda, M. (1994): Prostředky a systémy biologické ochrany rostlin. Biocont Laboratory s. r. o., Brno, 80 pp.
- Hofmann, U. (2003): Články v časopise Der Winzer. Agrarverlag Wien.
- Hochberg, H. (1996): Restrukturalizace zemědělství a extenzifikace luk a pastvin na marginálních stanovištích ve východoněmeckých spolkových zemích – problémy, důsledky, výsledky. In: Braun, B., (ed.): Produkční a ekologický význam trvalých travních porostů, VÚCHS Rapotín: 29–43.
- Hradil, R. (1995): Regulace škůdců, plevelů a chorob v biologicko-dynamickém zemědělství. Bulletin ekologického zemědělství 1995, (11), PRO- BIO Šumperk.
- Hradil, R. (1997): Zelinářství bez chemie (bio) – jak na to. In: Zahradnictví-Zahradnictvo, 5: 14–16.
- Hradil, R. a kol. (2000): Česká biozahrada. Fontána, Olomouc.
- Hůla, J. (1999): Půdoochranné technologie zakládání porostů plodin. Studijní informace, Zemědělská technika a stavby, č.3, ÚZPI Praha.
- Hůla, J., Procházková, B. a kol. (2002): Vliv minimalizačních a půdochranných technologií na plodiny, půdní prostředí a ekonomiku. Zemědělské informace, č.3, ÚZPI Praha.
- Chytrý, J., Kučera, T., Kočí, M. [ed.] (2001): Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- Jakrllová, J. (1996): Travinné ekosystémy v CHKO Žďárské vrchy – změny vlivem různé frekvence kosení, příroda, Praha 5: 69–76.
- Jakrllová, J., Pelikán J., (1999): Ekologický slovník terminologický a výkladový. Nakladatelství Fortuna, 144 pp.
- Jandák, J., Prax, A., Pokorný, E. (2001): Půdoznalství. Učební text MZLU v Brně, 140 pp.
- Kalabus, J. a kol. (1995): Zahrádka bez chemie? MZe ČR, Praha.
- Keppel, H., Pieber, K., Weiss, J., Hiebler, A. (1998): Obstbau, Anbau und Verarbeitung. Leopold Stocker Verlag, Graz.
- Klečka, A., Fabian, J., Kunz, E. (1938): Picinářství v teorii a praxi. Československá picinářská společnost, Praha, 590 pp.
- Knotek, S., Sedliak, V., Golecký, J. (1999): Pasenie dojníc, produkcia a kvalita paše, kvalita mlieka. Sborník z konference „Pastvina a zvíře“ 22.-23. 9. 1999. MZLU v Brně: 57–61.
- Kohout, V. (1989): Regulace šťovíku tupolistého (*Rumex obtusifolius* L.) na orných půdách. Rostlinná výroba, 35, (11): 1181–1187.
- Kohout, V., Kohoutová, S. (1993): Úsporné metody potlačování plevelů. Studijní informace, 5/93, ÚVTIZ Praha.
- Kolektiv (1994): Alternative agriculture. National Research Council. National Academy Press, Washington, D. C. 448 pp.
- Kolektiv (1995): Biodiversity and land use: the role of organic farming. Proceedings from E-NOF Workshop, Bonn.
- Kolektiv (2000): Valeriana – čtení pro přátele biologicko-dynamického zemědělství. PRO-BIO Šumperk, 12: 20 pp.
- Kubát, K. (ed) (2001): Klíč ke květeně České republiky, Academia Praha, 928 pp.
- Lacko-Bartošová, M. a kol. (1995): Ekologické poľnohospodárstvo, Vydavateľstvo EKO, 174 pp.
- Lampkin, N. (1990): Organic farming. Farming Press Books, U. K., 701 pp.
- Landa, I. (1992): Fyzikální metody regulace plevelů. Studijní informace, 1992, (7), ÚVTIZ Praha.
- Lokaj, Z., Šafránková I. (1993): Rostliny léčí rostliny. Květ Praha, 53 pp.
- Mäder, P., kol. (2000): Erkenntnisse aus 21 Jahren DOK-Versuch. In: FiBL-Dossier, 1.
- Mäder, P., Fliessbach, S., Dubois, D., Gunst, L., Fried, P., Niggli, U. (2002): Soil Fertility and Biodiversity in Organic Farming. Science 296: 1694-1697.
- Macháč, R., Cagaš, B. (2000): Výroční zpráva projektu NAZV QD 0004 „Travní semenářství v podmínkách ekologického zemědělství“.
- Marhoul, P. (2001): Zemědělství a ptáci. Česká společnost ornitologická, 15 pp.
- McLaren, R. G., Cameron, K. C. (1996): Soil science: Sustainable production and environmental protection. Oxford University Press New Zealand, Auckland, 296 pp.
- Míka, V. et al. (1997): Kvalita píce. ÚZPI, Praha, 227 pp.
- Mikulka, J., Chodová, D. (1997): Možnosti hubení pcháče osetu. Zemědělec, 21. 5. 1997.
- Mikulka, J., Chodová, D., Martínková, Z. (1993): Systém hubení pýru plazivého a pcháče osetu na orné půdě. Metodika, Institut MZE, Praha, 34 pp.
- Moravec, J. et al. (1995): Rostlinná společenstva České socialistické republiky a jejich ohrožení. Severočes. Přír., Litoměřice.
- Moudrý, J., Stražil, Z. (1999) : Pěstování alternativních plodin, skripta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 165 pp.
- Moudrý, J. (1997): Přečhod na ekologický způsob hospodaření. Institut výchovy a vzdělávání MZe ČR Praha, 49 pp.

- Müller, G. (1980): Bodenkunde. Landwirtschaftsverlag Berlin, 392 pp.
- Nářízení Rady EHS č. 2092/91 ze dne 24. 6. 1991 „O ekologickém zemědělství a odpovídajícím způsobu označování zemědělských výrobků a potravin“
- Návrh novely vyhlášky k zákonu č. 219/2003 Sb. o oběhu osiva a sadby.
- Němeček, J. a kol. (2001): Taxonomický klasifikační systém půd České republiky. ČZU Praha, 79 pp.
- Neuberg, J. (1990): Komplexní metodika výživy rostlin. ÚVTIZ Praha, 327 pp.
- Neuerburg, W., Padel, S. (1994): Ekologické zemědělství v praxi. FOA a MZe ČR, Praha, 476 pp.
- Niggli, U. (2003): Trvalá udržitelnost a inovativnost: ekologické zemědělství je budoucností Evropy. Bulletin EZ 25 – příloha Farmář 12: 6-7.
- Novák, J. (1994): Floristicko-produkčné zmeny ruderálneho trávneho porastu po bezorbovom príseve. Rostlinná výroba, 40, (11) 1049–1056.
- Ortolan, Ch. (2003): Einfluss der Düngung von Gülle, Jauche, Rottemist und Kompost auf eine extensive Wiese im Berggebiet, Freie Universität Bozen, 69 pp.
- Pastorek, Z. a kol. (2002): Technologické systémy rostlinné výroby. VÚTZ Praha.
- Pavlů, V., Velich, J. (1998): Kvalita pastevní píce při rotační a kontinuální pastvě jalovic. Rostlinná výroba, 44, (6): 287–292.
- Petr, J., Dlouhý, J. a kol. (1992): Ekologické zemědělství. Zemědělské nakladatelství Brázda, 312 pp.
- Petříková, V. (1987): Agronomické účinky hnoje po výrobě bioplynu. Sborník Možnosti výroby a využívání bioplynu. ČSVTS UP Olomouc: 79–87.
- Pevná, V. a kol. (1989): Zahradnictvo. Příroda, Bratislava.
- Piaz, M. H. (1898): Handbuch des Praktischen Weinbaues. Hartleben's, Wien, Pest, Leipzig.
- Pivnička, K. (2002): Aplikovaná ekologie. Karolinum Praha, 185 pp.
- Plíšek, B. (1992): Kompost a koloběh živin v ovocné zahradě. In: Erbenová, M. a kol.: Pěstujeme zdravé ovoce, KVĚT nakladatelství ČZS, Praha.
- Plíšek, B. (2001): Ekologické pěstování jabloní a tržní produkce biojablek. Bulletin ekologického zemědělství č. 23. PRO-BIO Šumperk.
- Plíšek, B. (2002): Ekologická produkce ovoce mírného pásma, část 1 a 2. Poradenské listy svazu PRO-BIO Šumperk, příloha BIO – měsíčníku pro trvale udržitelný život
- Pokorný, E., Šarapatka, B. (2003): Půdoznalství pro ekozemědělce. ÚZPI Praha, 40 pp.
- Pošík, M. (1992): Naučný slovník zemědělský, 13. díl. ÚVTIZ Praha, 677 pp.
- Poulík, Z. (1996): Výživa a hnojení pícních kultur. Institut výchovy a vzdělání MZe ČR, Praha, 32 pp.
- Pozdíšek, J. (1997): Biological testing of grass silages. In: 8th int. symposium „Forage conservation“, 29. 9.–1. 10. 1997, Brno: 172–173.
- Rais, I., Královec, J. (1989): Vliv pastvy v rychlé rotaci na výnos a kvalitu píce u různých typů porostu. Rostlinná výroba, 35, (11): 1175–1180.
- Richter, R., Římovský, K. (1996): Organická hnojiva, jejich výroba a použití. MZe ČR, Praha.
- Richter, R., Hlušek, J. (2003): Půdní úrodnost. ÚZPI Praha, 44 pp.
- Rozsypal, R. (1994): In: Ekologické zemědělství v praxi, Ročenka ekologického zemědělství (2), Agrospoj Praha.
- Rozsypal, R. (1997): Jak na to – praxe a zkušenosti ekologického zemědělství. Bionoviny 5/5, Praha: 19.
- Rozsypal, R. (1999): Osivo a sadba v ekologickém zemědělství, Bioměsíčník pro trvale udržitelný život, 1, Hradec Králové.
- Rusek, J. (1992): Půda, In.: Zídek, T. a kol.: Nechemická ochrana rostlin, Zemědělské nakladatelství Brázda Praha, 111 pp.
- Rychnovská, M. et al. (1993): Structure and functioning of seminatural meadows. Academia, Praha, 386 pp.
- Rychnovská, M., Balátová, E., Úlehlová, B., Pelikán, J. (1985): Ekologie lučních porostů. Academia Praha, 291 pp.
- Sattler, F., Wistinghausen, v. E. (1989): Der landwirtschaftliche Betrieb. Biologisch-Dynamisch, Ulmer Stuttgart, 335 pp.
- Sedlo, J. (1994): Ekologické vinohradnictví. Praha, MZe, 185 pp.
- Sedlo, J., Ševčík, J. (2001): Přehled odrůd révy. Velké Bílovice, ČMVVU.
- Schmid, A. (1998): Biologischer Anbau von Strauchbeeren. FiBL, Frick.
- Schmid, A. (1998): Biologischer Erdbeeranbau. FiBL, Frick.
- Schmid, O., Obrist, R. (2001): Biologischer Landbau. Landwirtschaftliche Lehrmittelzentrale Zollikofen, 267 pp.
- Schmid, O., Strasser, F., Gilomen, R., Meili, E. (1991): Biologischer Landbau. Lehr und Fachbuch für landwirtschaftliche Schulen und die Praxis, Landwirtschaftliche Lehrmittelzentrale Zollikofen, 235 pp.
- Schumann, F. (1989): Weinbau Gestern und heute. In: Forschung-Schule- Praxis. 37, č. 6.: 5–81.
- Schwarz, A. a kol. (1996): Obrazový atlas chorob škůdců a zeleniny. Ochrana zeleniny v integrované produkci. Biocont Laboratory, s. r. o., Brno.
- Steiner, R., (překlad 1998): Zemědělský kurz. Kosmické a terestrické podmínky zdravého zemědělství, PRO-BIO Šumperk, 152 pp.
- Stolton, S., Geier, B. (2001): The relationship between biodiversity and organic agriculture. Council of Europe, UNEP, 25 pp.
- Stolze, M., Piorek, A., Häring, A., Dabbert, S. (2000): The environmental impacts of organic farming in Europe. Uni. of Hohenheim, 126 pp.
- Šarapatka, B. (1996): Pedologie. VUP Olomouc, 235 pp.

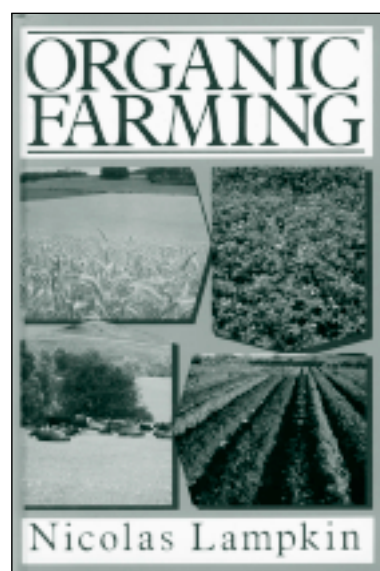
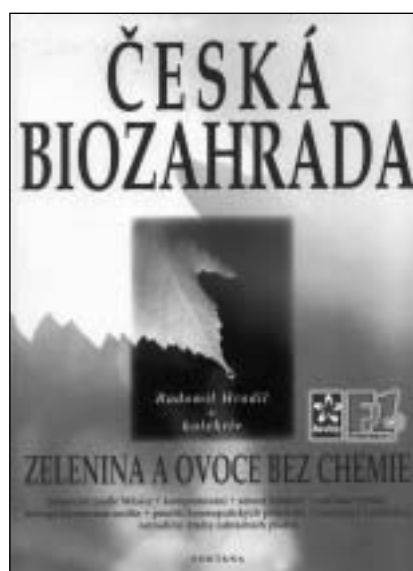
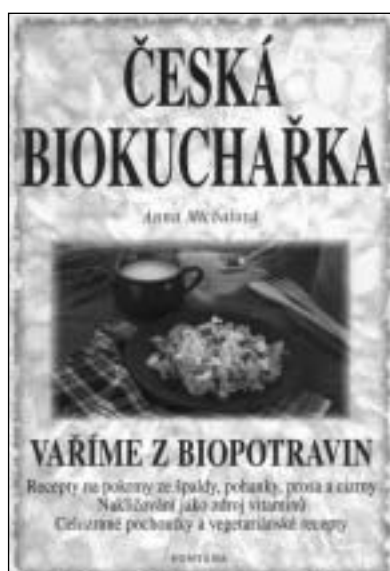
- Šarapatka, B. (2002): Ekologické zemědělství a biodiverzita. Bulletin EZ 24 – příloha Farmář 12: 6–11.
- Šarapatka, B., Čížková, S., Suchánek, B. (2001): Ekologické zemědělství v mikroregionu Jeseníky, UP v Olomouci, 83 pp.
- Šarapatka, B., Dlapa, P., Bedrna, Z. (2002): Kvalita a degradace půdy. VUP Olomouc, 246 pp.
- Škarda, M. (1982): Hospodaření s organickými hnojivy, SZN Praha, 324 pp.
- Škeřík, J. (1999): Legislativa a semenářství v ekologickém zemědělství, sborník Osivo a sadba, ČZU, Praha.
- Škeřík, J. (2001): Legislativa a semenářství v ekologickém zemědělství, sborník Osivo a sadba, ČZU, Praha.
- Škeřík, J., Dukát, V., Brázda, J. (2003): Problematika osiv a sadby v ekologickém zemědělství sborník Osivo a sadba, ČZU, Praha.
- Škeřík, J., Lacko-Bartošová, M., Minář, M. (1999): Plevel. Bulletin ekologického zemědělství, (15), PRO-BIO Šumperk, 16 pp.
- Škeřík, J., Ludík J. (2000): Ekologická produkce osiva a sadby v ČR, PRO-BIO Šumperk, 16 pp.
- Škeřík, J., Schlosserová, J. (2002): Ekologická produkce osiv a sadby v České republice a na Slovensku, PRO-BIO Šumperk, Ekotrend Myjava, 25 pp.
- Šrámek, P., Ševčíková, M. (1997): Possibilities of species-rich grassland renovation. Sborník Přírodovědeckého klubu, Uherské Hradiště 3:32-37.
- Šuldová, G. (1996): Regulace plevelů, chorob a škůdců v ekologickém pěstování zeleniny. Bionoviny 7/1996, Agrospoj, Praha.
- Thöni, E., Schupbach, H., (1988): Futterbau und Futtermittelkonservierung. SVIA Zollikofen, 258 pp.
- Thunová, M. (2000): Zahrada podle kosmických rytmů. Fabula & PRO-BIO Šumperk, Hranice a Šumperk.
- Thunová, M., Thun M. K.: Výsevní dny. PRO-BIO Šumperk (vychází každoročně).
- Tomášek, M. (2000): Půdy České republiky. ČGÚ Praha, 67 pp.
- Trávník, K. a kol. (2001): Metodický návod pro hnojení plodin (druhé vydání), ÚKZÚZ Brno, 26 pp.
- Ulčák, Z. (1992): Konkurenční vztahy plevelů a organicky pěstovaných plodin. Bulletin EZ 7/1992, PRO-BIO Šumperk.
- Urban, J. (2000): Slepá ulička konvenčního zemědělství. Ekologické zemědělství – východisko pro člověka i přírodu, Bulletin EZ 16, PRO-BIO Šumperk, 3 pp.
- Vach, M., Vrkoč, F., Šimon, J., Prugar, J. (1996): Ekologická optimalizace rostlinné výroby. Met. zemědělské praxe. ÚZPI Praha, 2, 32 pp.
- Váchal, J., Moudrý, J. (2002): Projektování trvale udržitelných systémů hospodaření, učební texty, Č. Budějovice, 238 pp.
- Velich, J., Štráfelda, J. (1977): Vývoj fytocenóz trvalých lučních porostů při dlouhodobém intenzivním dusíkatém hnojení. Rostlinná výroba, Praha, 23: 503–512.
- Vergner, I., Barták, R. J. (1991): Základy alternativního zemědělství. MZe ČR, 101 pp.
- Vogt, G. (2000): Entstehung und Entwicklung des ökologischen Landbaus. Stiftung Ökologie & Landbau, 399 pp.
- Vogtmann, H. (1991): Ökologische Landwirtschaft. Landbau mit Zukunft, Stiftung Ökologie und Landbau, 334 pp.
- Vondrák, V. (1994): Studie regulace plevelů nechemickými způsoby se zaměřením na rozbor vhodné techniky. Diplomová práce, ČZU Praha.
- Votruba, K. (1911): Výhody pro vinaře zamořených krajů. In: Vinařský obzor č. 5: 1–10.
- Vyhláška MZe ČR č. 53/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství.
- Vyhláška MZe ČR č. 324 ze dne 10. prosince 1997 „O způsobu označování potravin a tabákových výrobků“.
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí ČR č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu. Publ. částka 4.
- Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 294/1997 Sb. o mikrobiologických požadavcích na potraviny, způsob jejich kontroly a hodnocení. Publ. částka 98.
- Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 292/1997 Sb. o požadavcích na zdravotní nezávadnost balených vod a o způsobu jejich úpravy. Publ. částka 98.
- Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 91/1999 Sb., kterou se mění vyhláška 294/1997 Sb. o mikrobiologických požadavcích na potraviny, způsobu jejich kontroly a hodnocení.
- Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 53/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb. o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Publ. částka 19.
- Winter, F., Janssen, H., Kennel, W., Link, H., Scherr, F., Silbereisen, R., Streif, J. (1992): Lucas Anleitung zum Obstbau. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart.
- Witzenmann, H. (1996): Filosofická východiska biologicko-dynamického zemědělství. Éós, Praha.
- Yussefi, M., Willer, H. (eds.) (2003): The World of Organic Agriculture – Statistics and Future Prospects. IFOAM, 20 pp.
- Zákon č. 219/2003Sb. ze dne 25. června 2003 „O uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin“.
- Zákon č. 242/2000 Sb. „O ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 3368/1992 Sb. O správních poplatcích ve znění pozdějších předpisů a prováděcí vyhláška č. 53/2000“.
- Zákon č. 408/2000 Sb. ze dne 25. 10. 2000 „o ochraně práv k odrudám rostlin“.
- Zidek, T. a kol. (1992): Nechemická ochrana rostlin. Brázda, Praha.

Další zdroje informací o ekologickém zemědělství

- **www.pro-bio.cz** – Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO – informace z oblasti ekologického zemědělství a biopotravin, adresář ekozemědělců, kalendář akcí, inzerce, nabídka literatury, knihovna on-line, tiskové zprávy a další.
 - **www.kez.cz** – KEZ o.p.s., Kontrola ekologického zemědělství – organizace, která zajišťuje odbornou nezávislou kontrolu a certifikaci v systému ekologického zemědělství. Přehledy, statistiky, pseudobiopotraviny a další.
 - **www.env.cz** – Ministerstvo životního prostředí ČR
 - **www.mze.cz** – Ministerstvo zemědělství ČR
 - **www.uzpi.cz** – Ústav zemědělských a potravinářských informací
 - **www.eceat.cz** – Evropské centrum pro ekoagroturistiku
 - **www.biopotraviny.cz** – Klub přátel biofarem
 - **http://lea.ecn.cz/** – Liga ekologických alternativ
 - **www.pro-bio.cz/bioliga** – Informační centrum PRO-BIO Ligy na ochranu spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství
 - **www.camphill.cz** – Internetové stránky, které se zabývají možnostmi života mentálně postižených na ekofarmách
 - **www.ochranazvirat.cz** – Nadace na ochranu zvířat informuje veřejnost o problémech z oblasti ochrany zvířat, také ve vztahu k EZ
 - **www.volny.cz/milan42/bio.htm** – BIO Měsíčník - tiskovina s tematikou ekologického zemědělství a trvale udržitelného života
 - **www.biohovezi.cz** – informace o bio hovězím mase
 - **www.bioland.de** – německý svaz ekologických zemědělců
 - **www.ifoam.org** – IFOAM – International federation of organic agriculture movements – mezinárodní asociace ekologického zemědělství
 - **www.fibl.org** – Forschungsinstitut für biologischen Landbau – výzkumný ústav pro ekologické zemědělství (FIBL)
 - **www.soel.de** – Německá nadace ekologického zemědělství, literatura, evropské a světové statistiky
 - **www.oekolandbau.de** – Německý spolkový program EZ
- Příklady dosud vydané literatury z oboru (vztahující se k prvnímu dílu této učebnice) v českém jazyce**
- **Bulletin ekologického zemědělství, č. 15, téma: Plevelle** – Škeřík, J. a kol., vydal PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců 1999, 15 stran – praktický rádce v regulaci plevelů.
 - **Bulletin ekologické zemědělství, č. 16, téma: Co je a co není bio?** – kolektiv autorů, vydal PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců 2000, 54 stran – základní informace o ekologickém zemědělství a biopotravinách.
 - **Bulletin ekologického zemědělství, č. 17, téma: Netradiční plodiny** – kolektiv autorů, vydal PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců 2000, 16 stran – praktický rádce pro pěstování netradičních plodin (např. pohanky, špaldy, cizrny, prosa).
 - **Bulletin ekologického zemědělství č. 18, téma: Brambory** – Dostálek, P. a kol., vydal PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců 2000, 25 stran – praktický rádce pro ekologické pěstitele brambor.
 - **Bulletin ekologického zemědělství, č. 23, téma: Ekologické pěstování jabloní a tržní produkce biojablek** – Plíšek, B., vydal PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců 2001, 66 stran – odborná publikace o ekologickém pěstování jabloní.
 - **Bulletin ekologického zemědělství, č. 24, téma: Bioakademie 2002, Biodiverzita a ekologické zemědělství** – Šarapatka, B. a kolektiv autorů, vydal PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců 2002, 15 stran – výtah důležitých témat z Bioakademie 2002 a rozpracovaná témata: EZ a biodiverzita a EZ a OŽP.
 - **Česká biokuchařka** – Michalová, A. a kol., vydavatel Fontána ve spolupráci s PRO-BIO Svazem ekologických zemědělců 2001, 176 stran – recepty a pokrmy ze špaldy, pohanky, prosa, cizrny a celozrnné mouky.
 - **České biopotraviny** – Moudrý, J. a kol., vydala nadace FOA a Ministerstvo zemědělství ČR 1994, 96 stran – ekologické zemědělství a kvalita potravin.
 - **Česká biozahrada** – Hradil, R. a kol., vydavatel Fontána ve spolupráci s PRO-BIO Svazem ekologických zemědělců 2000,

- 184 stran – barevná ilustrovaná publikace, praktický rádce pro ekologickou zahradu.
- **Decennium aneb 10 let svazu PRO-BIO a ekologického zemědělství v ČR** – kolektiv autorů, vydal PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců 2000, 150 stran – historie a vývoj ekologického zemědělství v ČR.
 - **Ekologické vinohradnictví** – Sedlo, J., vydalo Ministerstvo zemědělství ČR 1994, 175 stran – metodika ekologického vinohradnictví.
 - **Ekologické zemědělství** – Petr, J., Dlouhý, J. a kol., vydalo zemědělské nakladatelství Brázda 1992, 290 stran – podrobná publikace o ekologickém zemědělství.
 - **Ekologické zemědělství v mikroregionu Jeseníky** – Šarapatka, B., Čížková, S., Suchánek, B., vydala Univerzita Palackého v Olomouci ve spolupráci s PRO-BIO Svazem ekologických zemědělců 2001, 83 stran – ekologické zemědělství, jeho vývoj stav a možnosti rozvoje v oblasti mikroregionu Jeseníky.
 - **Ekologické zemědělství v praxi** – Neuerburg, W., Padel, S. a kol. českých autorů, vydala Nadace pro organické zemědělství FOA a MZe ČR 1994, 470 stran – přechod na ekologický způsob hospodaření, pěstování rostlin a chov zvířat, ekonomika podniku a odbyt.
 - **Kvalita a degradace půdy** – Šarapatka, B., Dlapa, P., Bedrna, Z., vydalo VUP Olomouc 2002, 236 stran – monografie popisuje hlavní faktory ovlivňující kvalitu půdy a možnosti jejího zlepšení.
 - **Křížem kráčem českým Bio světem** – vydalo MZe ČR ve spolupráci se Svazem PRO-BIO 2003, 15 stran – průvodce světem ekologického zemědělství a biopotravin v ČR.
 - **Manuál pro prodejce biopotravin** – Hradil, R. a kolektiv, vydal Svaz PRO-BIO 2001, 40 stran – informace o specifikách biopotravin, argumenty, legislativa a další.
 - **Nechemická ochrana rostlin** – Zidek, T. a kol., vydalo MZe ČR 1992, 100 stran – rádce pro ekologickou prevenci a ochranu rostlin před škůdci a chorobami.
 - **Ošetřování a využití hnoje** – Brener, A., vydal Agrospoj Praha 1994, 47 stran – zásady správného ošetřování a využívání hnoje.
 - **Poradenské listy PRO-BIO – téma: Ekologická produkce faremního kompostu** – Hejátková, K, vydáno jako příloha BIO měsíčníku pro trvale udržitelný život 2002, 12 stran.
 - **Poradenské listy PRO-BIO – téma: Ekologická produkce měsíčku lékařského pro bioosivo** – Pirner, J., vydáno jako příloha BIO měsíčníku pro trvale udržitelný život 2002, 2 strany.
 - **Poradenské listy PRO-BIO – téma: Ekologická produkce ovoce mírného pásma část 1** – Plíšek, B., vydáno jako příloha BIO měsíčníku pro trvale udržitelný život 2002, 8 stran – tržní ekonomika, produkce a marketing bioovoce – jádroviny, třešně a višně.
 - **Poradenské listy PRO-BIO – téma: Ekologická produkce ovoce mírného pásma část 2** – Plíšek, B., vydáno jako příloha BIO měsíčníku pro trvale udržitelný život 2002, 6 stran – slivoně, broskvonně, meruňky, jahody, maliník, ostružiník, rybíz, angrešty.
 - **Poradenské listy PRO-BIO – Metodika pěstování cizrny** – Gáborčík, N., 2002, 2 strany.

- **Poradenské listy PRO-BIO – téma: Pohanka, špalda a proso v ekologickém zemědělství** – Škeřík, J. a Michalová, A., vydáno jako příloha BIO měsíčníku pro trvale udržitelný život 2002, 12 stran.
- **Poradenské listy PRO-BIO – téma: Pohanka, špalda a proso v ekologickém zemědělství** – Škeřík, J. a Michalová, A., vydáno jako příloha BIO měsíčníku pro trvale udržitelný život 2002, 12 stran.
- **Poradenské listy PRO-BIO – téma: Volné sběry plodů a bylin a jejich využití jako bioproduktů** – Michalová, A. a kol., vydáno jako příloha BIO měsíčníku pro trvale udržitelný život 2002, 8 stran.
- **Prostředky biologické a biotechnické ochrany rostlin** – Hluchý, M. a kol., vydalo Ministerstvo zemědělství ČR a Biocont Laboratory, s.r.o. 1994, 51 stran – popis biologických a biotechnických metod regulace škodlivých činitelů, které je možné využívat v EZ.
- **Půdoznalství pro ekozemědělce** – Pokorný E., Šarapatka, B. ÚZPI Praha 2003 (v tisku) – publikace podává základní informace z oboru půdoznalství se zaměřením na EZ vč. přístupů k rozborům půd.
- **Ročenka organického zemědělství** – vydala Nadace pro organické zemědělství FOA 1993, 150 stran – publikace popisuje negativa konvenčního a integrovaného zemědělství, zdůvodňuje vznik EZ.
- **Zahrádka bez chemie?** – Kalabus, J. a kol., vydalo Ministerstvo zemědělství ČR ve spolupráci s Českým svazem ochránců přírody 1995, 101 stran – metodika pro zahrádkáře.
- **Zákon č.242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství s prováděcími vyhláškami a s komentářem** – vydalo MZe ČR 2001, 78 stran.
- **Zpravodaj KEZ o.p.s. , téma: kontrola a osvědčování v ekologickém zemědělství** – Rozsypal R., Gábová K., vydalo KEZ o.p.s. 2001, 26 stran.
- **Zpravodaj KEZ o.p.s. , téma: ekologické zemědělství, genové technologie a GMO** – Rozsypal R., vydalo KEZ o.p.s. 2002, 18 stran.

Slovník používaných pojmů a cizích slov

cizí slovo	vysvětlení				
abundance	množství jedinců téhož druhu na jednotku plochy nebo objemu	degradace půd	methylmetan, již zakázaný insekticid snížení kvality půdy	evaporace	výpar; přechod látky ze skupenství tekutého do skupenství plynného
adhezivum	látka zvyšující přilnavost	dekompozice	rozpad a rozklad rostlinných i živočišných těl a materiálů, odumřelých všude v přírodě	exploatace	využívání např. přírodních zdrojů
aerace půdy	provzdušnění půdy	dioxiny	prudce jedovaté vedlejší produkty vznikající při výrobě pesticidů	extrakt	výtažek
alelopatie	negativní vztah mezi populacemi rostlin, z nichž jedna vylučuje toxické látky, které omezují růst a vývin rostlin jiného druhu	diverzita	rozmanitost, obecně bohatost a množství složek v jakémkoli souboru; druhová rozmanitost, jeden ze znaků biocenózy zahrnující počet druhů a jejich početní zastoupení	extruze	proces přípravy potravin či krmiv v extrudérech, při kterém mění suroviny strukturu na základě tepelného a mechanického působení
anemofilní	větrmilné, opylování se děje přenášením pylu větrem	dominanta	druh, jehož populace vyvářejí ve fytoocenózách velké kolonie s vysokou denzitou, pokryvností a vzrůstem; má řídicí význam pro strukturu a funkci celého ekosystému	fauna	zvířena, souhrn živočišných druhů obývajících určité území
antropozofie	nábožensko-filozofická nauka a praxe vyjádřená v díle R. Steinera. Vznikla z teozofie, je spojena se západní předkřesťanskou i křesťanskou tradicí a více zaměřena na praktický život. Chápána jako moudrost o člověku	dormance	klidové stádium ve vývoji nebo životním cyklu organismu	feromonové lapáky	lapáky hmyzu založené na přitažlivosti feromonů, vylučovaných pohlavními orgány samic
apomiktické rozmnožování	jeden ze způsobů nepohlavního rozmnožování	druhá diverzita	druhá rozmanitost; jeden ze znaků biocenózy, zahrnující počet druhů a jejich početní zastoupení	fixace dusíku	biologický proces, při kterém mikroorganismy poutají molekulární dusík ze vzduchu a mění ho na sloučeniny svého těla.
asociace	vymezený typ rostlinného společenstva s charakteristickými floristickými prvky	edafon	soubor všech organismů žijících v půdě, zahrnuje rostlinnou i živočišnou složku	flóra	květena, rostlinstvo, souhrn rostlinných druhů na vymezeném území
bioagens	aktivní látka rostlinného nebo živočišného původu	ekosystém	jednota živé biocenózy a jejího neživého prostředí, tvořící dynamický rovnovážný ekologický systém. Zahrnuje stanoviště, producenty, konzumenty a dekompozitory	fungicidy	látky ochrany rostlin používané proti houbovým chorobám
biocidy	látky potlačující nebo hubící organismy; usmrcující prostředek	emise	exhaláty, znečišťující látky unikající nebo vypouštěné do vzduchu	fytofág	živočich konzumující kterýkoli druh rostlinné hmoty
biodiverzita	rozmanitost, různorodost biotických složek systému	entomofilní	rostliny opylované hmyzem	fyto-sanitární působení	působení pro ochranu zdraví rostlin
biodynamika	český výraz pro biologicko-dynamické zemědělství	environmentální	(z angl. environment = okolí, prostředí), týkající se životního prostředí	fytoteknika	pěstování rostlin
biomasa	hmota jedinců, populací nebo celé biocenózy na určité ploše nebo v prostoru	eroze půdy	rozrušování půdy např. vodou nebo větrem a její odnos na jiná místa	genetický materiál	obsahuje funkční jednotky dědičnosti
biotop	stanoviště, místo, v němž žije společenstvo organismů, biocenóza. Je charakterizován podmínkami podnebí, půdními i vlivy okolních organismů	eutrofizace	nadměrný přísun minerálních živin, zejména N a P do vodních ekosystémů, způsobuje rozvoj "vodního květu"	geofyt	rostliny se zásobními orgány, které přetrvávají nepříznivé období v půdě ve formě odděnků, hlíz, cibulek, kořenových pupenů nebo mycelií
BSE	bovinní spongiformní encefalopatie; nemoc šílených krav			GMO	geneticky modifikovaný organismus, jehož dědičný materiál byl změněn genetickou modifikací
CCC	chlorocholinchlorid; regulátor růstu rostlin			hemikryptofyt	rostlina která má pupeny v době vegetačního klidu uloženy těsně nad zemí
certifikace DDT	ověřování a potvrzování p-dichlordifenyiltrichlor			herbivor	živočich živící se výhradně zelenými rostlinami (býložravec)

heterotrofní	organismy, které tráví, zažívají nebo rozkládají pouze přejaté organické látky a ze získaných složek budují vlastní tělo	močovina	diamid kyseliny uhličitě $\text{CO}(\text{NH}_2)_2$; obsahuje 46% N, nejkoncentrovanější dusíkaté pevné hnojivo	recyklace	návrat látek znovu do oběhu
humifikace	proces, při kterém se z humusotvorného materiálu tvoří humifikační meziprodukty a z nich potom za účasti mikroorganismů humus	monokultura	nepřetržité, po více let opakované pěstování téže plodiny na stejném pozemku	reziduum	zbytek škodlivých látek v organismech i v prostředí
hydrofyt	obnovovací pletiva a orgány přetrvávající nepříznivé období ponořené ve vodě	mortalita	úmrtnost, počet jedinců uhynulých v populaci za určitou dobu	rezilience	pružnost ekosystému, schopnost systému se po vychýlení vracet do původního stavu
hydrolyzát	výsledná látka vzniklá hydrolyzou, působením vody na látky schopné s ní reagovat	mykorrhiza	nezbytné symbiotické soužití hub s kořeny vyšších rostlin	rezistence	schopnost systému odolávat vychýlení z původního stavu, popřípadě udržet vychýlení v přijatelném rozmezí; odolnost
imobilizace	znehynbnění, vázání (např. v koloběhu prvků), opak je mobilizace	mykotoxin	toxiny produkované houbami	rhizosféra	část půdy přiléhající ke kořenům se značnou biologickou aktivitou, v širším smyslu též hustě prokořeněná vrstva půdy
infiltrace vody	pronikání srážkové a povrchové vody do půdy a její prosakování	nekrofágní živočich	živící se odumřelými těly jiných živočichů	samizdat	knihy, časopisy a jiné zdroje informací vydávané ilegálně v době komunistického režimu
insekticidy	látky používané k hubení hmyzích škůdců	nekróza	místní odumření tkáně vlivem různých škodlivých činitelů	saprofyt	heterotrofní organismus čerpající anorganické látky z rozložené nebo odumřelé organické hmoty rostlin i živočichů
integrované zemědělství	moderní systém hospodaření s omezením (ale ne s vyloučením) používání syntetických pesticidů	oligosacharidy	cukry, obsahující dvě až čtyři molekuly monosacharidů	signifikantní	statisticky významný
interspecifická odrůda	mezidruhá odrůda. Odrůdy vzniklé křížením více druhů, ve vinohradnictví z důvodu odolnosti proti chorobám	parazitoid	živočišný parazit, který nakonec způsobí smrt hostitele	skleníkový efekt	oteplování zemské atmosféry vlivem rostoucího množství oxidu uhličitého a jiných plynů, v zemědělství: ve sklenících sklo propouští sluneční paprsky a zadržuje odražené dlouhovlnné záření a tím se prostor otepluje
inulin	polysacharid, rezervní látka mnohých hlízovitých a oděnkovitých rostlin	patogen	škodlivý (choroboplodný) činitel (organismus)	spermiogram	výsledek komplexního standardizovaného testu kvality semene
koloidy	v pedologii částice zeminy s průměrem 0,1 μm až 1 nm a s velkým aktivním povrchem	planofilní	horizontální postavení listové čepele k povrchu půdy. Další typ je erektofilní = až vertikálně postavený list	sukcese	zákonitý proces nahrazování jedné biocenózy druhou až do konečného společenstva - klimaxu
kontaminace	znečištění vzduchu, půdy, vody, potravin a dalších materiálů toxickými nebo infekčními látkami	PCB	zkratka pro polychlorované bifenyly	svaz (bot.)	vyšší kategorie rostlinných společenstev než asociace
konverze	přeměna; v EZ s tento výraz používá pro přechod z konvenčního na ekologický způsob hospodaření	pesticidy	látky používané člověkem na potlačení nebo vyhubení nežádoucích organismů, dělí se na: akaricidy, fungicidy, herbicidy, insekticidy aj.	synergismus	kladný vzájemný vztah dvou druhů organismů, kdy oba druhy mají ze vztahu prospěch; opak antagonismus
konzumenti	organismy, jimž slouží za potravu pouze organické látky vytvořené jinými organismy. Primární se živí rostlinnou potravou, sekundární, terciární a další pak živočišnou	polutant	látka znečišťující životní prostředí	terestrický	suchozemský
leguminózy	starší botanický název pro bobovité (motýlokvěté, vikvovité) rostliny mající jako plod lusk, luskoviny	polypeptidy	látky vzniklé polykondenzací několika aminokyselin	termoterapie	léčba teplem
low-input odrůdy	odrůdy vyšlechtěné pro dostatečný výnos při nízkých vstupech (hnojení, ošetření proti škodlivým organismům)	polysulfid	anorganická sloučenina síry s kovem, v níž je obsah síry vyšší, než odpovídá mocnosti kovu	toxin	jed, fytotoxin – jedovatá látka produkovaná rostlinou
		populace	soubor všech jedinců téhož druhu; předpokládá se u nich vzájemná výměna genetických informací	welfare	zde: pohoda hospodářských zvířat
		postemergentní	agrotechnický zásah použitý po vyklíčení plevelů		
		predátoři	obecně dravci, živočišné živící se dravým způsobem		
		preemergentní	agrotechnický zásah použitý před vyklíčením plevelů		
		primární infekce	prvotní nákaza		

Fondation
Hëllef fir d'Natur

**Přípravu této knihy podpořilo
Ministerstvo zahraničí
a životního prostředí
Lucemburska.
This book has been published
with the kind support of the
Ministry Foreign-and
Environment, Luxembourg.**

URBAN Jiří – ŠARAPATKA Bořivoj a kolektiv:
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ
Učebnice pro školy i praxi, I. díl
(Základy ekologického zemědělství, agroenvironmentální aspekty a pěstování rostlin)
1. vydání

Vydalo: Ministerstvo životního prostředí a PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Praha 2003

Fotografie: Archiv svazu PRO-BIO, BLE Bonn, (SRN) a autoři

Grafická úprava: Jaroslav Lapač, 2003

Vyrobil: SOLITER s. r. o., Záhřebská 50, 120 00 Praha 2

Tisk technologií CTP: Kavka, Praha

© Jiří Urban a Bořivoj Šarapatka, 2003

ISBN: 80-7212-274-6

Vytištěno na recyklovaném papíře